

บทที่ 1

บทนำ

ดอกไม้ที่คนไทยนิยมปลูกและเป็นที่รู้จักกันดีนั้นมีหลายชนิดด้วยกัน คือ กุหลาบ มะลิ เยอปีรา ดาวเรือง เบญจมาศ โดยนิยมปลูกประดับบ้านเรือน บัจจุบันมีการปลูกดอกไม้เพื่อทำเป็นธุรกิจการค้า เบญจมาศเป็นดอกไม้ชนิดหนึ่งซึ่ง เกษตรกรนิยมปลูกเป็นไม้ตัดดอกจำหน่าย ทั้งนี้เนื่องจากมีอายุการบานนาน รูปทรงของดอกสวย สีสันสดใสและปลูกเลี้ยงง่าย

การที่รัฐบาลออกกฎหมายให้เลิกการปลูกฝิ่น แต่ยังไม่มีการส่งเสริมให้ปลูกพืชอื่นแทนฝิ่นนั้นทำให้ชาวเขาเป็นจำนวนมากยังคงลักลอบปลูกฝิ่นเพื่อหารายได้ดำรงชีพ การที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมชาวเขาเป็นประจำทุกปีทำให้ทรงทราบถึงปัญหาต่าง ๆ จึงมีพระราชดำริให้โครงการหลวงเข้ามาประสานงานกับฝ่ายรัฐบาล โดยทำการวิจัยและแนะนำส่งเสริมให้ชาวเขาปลูกพืชต่าง ๆ แทนการปลูกฝิ่น เพื่อให้ชาวเขามีรายได้เพียงพอแก่การดำรงชีพ อันจะมีผลทำให้ปัญหาเกี่ยวกับการตัดไม้ทำลายป่าและต้นน้ำลำธาร ตลอดจนจนปัญหายาเสพติดลดลง

พืชที่โครงการหลวงได้ทำการวิจัยและนำออกส่งเสริมให้ปลูกมีหลายชนิด เบญจมาศเป็นดอกไม้ชนิดหนึ่งที่ทางโครงการหลวงส่งเสริมให้เกษตรกรปลูก ดังนั้นการศึกษาถึงต้นทุนและอัตราผลตอบแทนจากการปลูกเบญจมาศของเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมจากโครงการหลวง จะทำให้ทราบว่า การปลูกเบญจมาศของเกษตรกรจะมีต้นทุน รายได้ เท่าใด และจะได้รับผลตอบแทนในอัตราเท่าใด สมควรที่เกษตรกรจะปลูกเบญจมาศต่อไปหรือไม่ นอกจากนี้ยังศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการปลูกเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้การปลูกเบญจมาศก่อให้เกิดรายได้ที่แน่นอน และเกษตรกรสามารถยึดเป็นอาชีพหลักได้ ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นประโยชน์แก่โครงการหลวงในการพิจารณาว่าควรจะสนับสนุนให้มีการปลูกเบญจมาศต่อไปหรือปลูกพืชอื่นแทน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักคือ ศึกษาถึงต้นทุนและอัตราผลตอบแทนจากการปลูกเบญจมาศของเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมจากโครงการหลวง ที่หมู่บ้านห้วยลึก อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ และมีวัตถุประสงค์อื่น ๆ ประกอบคือ ศึกษาถึงลักษณะและสภาพทั่วไปของการปลูกเบญจมาศ รายได้จากการปลูกเบญจมาศ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการปลูก ดังนั้นจึงอาจสรุปวัตถุประสงค์ในการวิจัยได้ดังนี้ คือ

1. ศึกษาเกี่ยวกับสภาพโดยทั่วไปของการปลูกเบญจมาศอันได้แก่ ความเป็นมาของเบญจมาศและวิธีการปลูกเบญจมาศ
2. ศึกษาถึงความเป็นมาของโครงการหลวง และวิธีการส่งเสริมการปลูกเบญจมาศ
3. ศึกษาถึงต้นทุน รายได้ และอัตราผลตอบแทนจากการปลูกเบญจมาศของเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมจากโครงการหลวง ที่หมู่บ้านห้วยลึก อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
4. ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการปลูกเบญจมาศและเสนอแนะแนวทางแก้ไขเพื่อขจัดปัญหา

ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมเกษตรกรหมู่บ้านห้วยลึกให้รู้จักวิธีการปลูกเบญจมาศเป็นไม้ตัดดอกเป็นอาชีพ อันจะก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางในการส่งเสริมและเผยแพร่ไปยังชาวเขาและชาวพื้นที่ราบอื่น ๆ ให้มีความสนใจในการปลูกเบญจมาศเป็นไม้ตัดดอกเพิ่มขึ้น เพื่อลดพื้นที่การปลูกฝิ่นให้น้อยลง เป็นการกำจัดยาเสพติดอันก่อให้เกิดปัญหาทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง "ต้นทุนและอัตราผลตอบแทนจากการปลูกเบญจมาศในโครงการหลวง"

ได้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้ คือ

1. คำว่า "เบญจมาศ" หมายถึง เบญจมาศพันธุ์ดอยคำ (Yaminosaki) ซึ่งมีดอกสีเหลืองและดอกมีขนาดใหญ่แบบสี่แฉกมาตรฐาน¹ (Standard)

¹เบญจมาศสี่แฉกมาตรฐาน เป็นเบญจมาศที่มีดอกขนาดใหญ่ ใช้ทำเป็นไม้ตัดดอกเป็นการค้า

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการศึกษาจะทำให้ทราบถึงวิธีการปลูกเบญจมาศ ต้นทุนการปลูกเบญจมาศ รวมทั้งอัตราผลตอบแทนจากการปลูกเบญจมาศ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรที่หมู่บ้านห้วยลึก อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ สนใจการปลูกเบญจมาศเป็นไม้ตัดดอกเป็นอาชีพเพิ่มขึ้น
2. เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการปลูกเบญจมาศไปยังชาวเขาและชาวพื้นราบในเขตอื่น ๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
3. เพื่อเป็นข้อมูลแก่โครงการหลวงในการพิจารณาว่า ควรจะสนับสนุนให้มีการปลูกเบญจมาศต่อไปหรือปลูกพืชอื่นแทน
4. เพื่อให้ผู้สนใจในการปลูกเบญจมาศได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการปลูก

วิธีการศึกษาค้นคว้า

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยอาศัยข้อมูล 2 ชนิดคือ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ข้อมูลปฐมภูมิ รวบรวมได้จากแหล่งต่อไปนี้

1. จากการสำรวจ สังเกตการณ์สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของเกษตรกรที่ปลูกเบญจมาศที่หมู่บ้านห้วยลึก อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
2. จากการสัมภาษณ์เกษตรกรจำนวน 30 ราย ที่ปลูกเบญจมาศ ที่หมู่บ้านห้วยลึก อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
3. จากการสอบถามเจ้าหน้าที่โครงการหลวงไม้ดอกห้วยลึก คณะนักวิจัยไม้ดอก และเจ้าหน้าที่ฝ่ายการตลาดโครงการหลวง

ข้อมูลทุติยภูมิ รวบรวมได้จากรายงาน เอกสารต่าง ๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานโครงการหลวง จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานโครงการเกษตรที่สูง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ฝ่ายตลาดโครงการหลวง กรุงเทพมหานคร และกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์